

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobce: J. B.

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem 225 08 Praha 5, Křížová 25

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 12. 2017 č. j. 48000/014759/17/010/KS, ve věci přeplatku na dávce nemocenského pojištění

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě dne 4. 1. 2018 se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalované, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě č. j.

48008/106929/17/210/SP ze dne 20. 9. 2017, jímž byla žalobci uložena povinnost uhradit přeplatek na dávce nemocenského pojištění, konkrétně na nemocenském za období od 3. 4. 2017 do 30. 6. 2017 v celkové výši 67.551 Kč. Uvedené rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě bylo žalovanou potvrzeno.

2. Žalobce v žalobě jednak citoval text odvolání proti rozhodnutí OSSZ v Ostravě ze dne 20. 9. 2017 a dále namítal, že se žalovaná vůbec nezabývala námitkami a argumenty uvedenými v odvolání, a to zejména nesouladem zákona s Listinou základních práv a svobod, dalšími podstatnými námitkami jako diskriminací, pojmem „invalidní důchod pro invaliditu III. stupně“ pro Českou republiku a Slovenskou republiku a Úmluvou o invalidních, starobních a pozůstalostních dávkách. Žalobce dále vyslovil názor, že nelze přisvědčit závěru žalované v tom smyslu, že pobírání starobního důchodu se „asimiluje“, tj. že na pobírání slovenského důchodu se nahlíží stejně, jako kdyby důchod náležel z České republiky. Žalobce dále poukazoval na to, že žalovaná svým výkladem určila čtyři skupiny českých pojištěnců, kterým jsou poskytovány dávky nemocenského pojištění. Namítal, že rozdělení poživatelů starobního důchodu na ty, kteří pobírají cizozemský důchod z členských zemí Evropské unie, a na které se omezení uvedené v ust. § 28 zákona č. 187/2006 Sb., vztahuje, a na ty, kteří pobírají cizozemský důchod ze zemí mimo Evropskou unii, a na které se omezení v předmětném ustanovení nevztahuje, je zjevně diskriminační a považuje jej v rozporu s cílem a záměrem článku 5 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004. Žalobce vyslovil názor, že § 28 zákona č. 187/2006 Sb., upravil omezení souběhu starobního důchodu a vyplácení nemocenských dávek pouze pro ty osoby, které pobírají český starobní a invalidní důchod, resp. stanovil podmínky na vyplácení důchodu pro fyzickou osobu stanovenou českými právními předpisy, a to z důvodu, aby nedocházelo ke zneužívání českého sociálního systému, resp. zatížení státního rozpočtu České republiky. Dále uvedl, že Českou republiku nezajímá, kdo, kolik a odkdy pobírá starobní důchod v cizím státě, protože starobní důchody patří do výlučné územní pravomoci toho kterého státu. Zdůraznil, že v rozhodném období v České republice nepobíral žádný důchod.
3. Žalovaná v písemném vyjádření navrhla zamítnutí žaloby. Zrekapitulovala průběh správního řízení, provedla výklad příslušné právní úpravy a vyslovila nesouhlas s žalobními námitkami. Předně nesouhlasila s tvrzením žalobce, že se nezabývala jeho odvolacími námitkami. Poznamenala, že k namítanému diskriminačnímu ustanovení zákona o nemocenském pojištění ve svém rozhodnutí v souladu s článkem 5 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 konstatovala, že při posouzení nároku na dávky nemocenského pojištění jsou orgány sociálního zabezpečení povinny respektovat zákonem stanovené podmínky, a tedy nemohou rozhodnout jinak, než v rámci platné právní úpravy. Vzhledem k zásadě legality, zásadě, že ve veřejném právu lze činit pouze to, co zákony umožňují, a i s ohledem na jednoznačné ust. § 28 odst. 1 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, kdy se nemocenské poživateli starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně vyplácí od 15. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo od 15. kalendářního dne nařízené karantény po dobu nejvýše 70 kalendářních dnů, nejdéle však ode dne, jímž skončila doba zaměstnání, jde-li o zaměstnance, popř. skončilo pojištění, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou nebo o zahraničního zaměstnance, není jiný výklad tohoto ustanovení možný.

K uvedenému žalovaná doplnila, že pokud tedy žalobce pobírá dávky z českého systému, spadá pod české právní předpisy, a tudíž je nutno ust. § 28 citovaného zákona aplikovat. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883 /2004 a Nařízení (ES) č. 987/2009 představují základní, přímo závazné a nad národní právní předpisy postavené předpisy Společenství koordinující systémy sociálního zabezpečení všech členských států.

4. Žalovaná se rovněž neztotožnila s argumentem žalobce, že nelze přisvědčit jejímu názoru v tom smyslu, že pobírání starobního důchodu se „asimiluje“, tj. že na pobírání slovenského důchodu se nahlíží stejně, jako kdyby důchod náležel z České republiky. Dle žalované OSSZ Ostrava zcela správně vycházela z článku 5 Nařízení, který stanoví, že pobírání dávek, příjmů v jiném členském státě má v příslušném členském státě stejné účinky, jakoby šlo o odpovídající dávky poskytované dle předpisů příslušného státu, tzn., přiznávají-li právní předpisy příslušného členského státu pobírání dávek sociálního zabezpečení či jiného příjmu určité právní účinky, příslušná ustanovení těchto právních předpisů se použijí také na pobírání rovnocenných dávek získaných podle právních předpisů jiného členského státu a na příjem získaný v jiném členském státě. Žalovaná má za to, že z uvedeného vyplývá, že pobírání starobního důchodu je skutečností, která se v českém nemocenském pojištění „asimiluje“, tj. na pobírání slovenského důchodu se nahlíží stejně, jako kdyby důchod náležel z České republiky. Pro stanovení podpůrcí doby to dle ust. § 28 odst. 1 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, znamená, že se pro výplatu nemocenského podle českých právních předpisů považuje za poživatele starobního nebo invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně i poživatel starobního či invalidního důchodu ze systému důchodového pojištění států Evropské unie.
5. K výtce, že se žalovaná nezabývala nesouladem zákona s Listinou základních práv a svobod a dále Úmluvou o invalidních, starobních a pozůstalostních dávkách, žalovaná uvedla, že z odůvodnění jejího rozhodnutí je zřejmé, na základě jakých předpisů a jakých úvah dospěla k závěru, že v daném případě došlo prokazatelně k situaci, jak má na mysli ust. § 124 odst. 2 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Jejím závěrem předchází odkaz na základě jakých právních předpisů České republiky a ve smyslu jakých koordinačních nařízení Evropské unie dospěla k závěru, že je žalobce povinen uhradit plátcí dávky přeplatek na nemocenském za období od 3. 4. 2017 do 30. 6. 2017 v celkové výši 67.551 Kč, které mu bylo vypláceno po dobu delší, než je stanoveno v ust. § 28 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění.
6. K namítané zjevné diskriminaci poživatelů starobního důchodu, kteří pobírají cizozemský důchod z členských států Evropské unie a na které se omezení uvedené v § 28 zákona o nemocenském pojištění vztahuje, a na ty, kteří pobírají cizozemský důchod ze zemí mimo Evropskou unii, na které se omezení v citovaném ustanovení nevztahuje, žalovaná uvedla, že Česká republika je od 1. 5. 2004 členským státem Evropské unie. Jedním ze základních principů Evropské unie je právo občanů na volný pohyb. Pro oblast sociálního zabezpečení z toho vyplývá povinnost členských států zacházet s migrujícími občany států Evropské unie tak, aby nebyla omezena jejich možnost pracovat v rámci tohoto prostoru. Nejdůležitějšími právními předpisy v této oblasti jsou, jak již zmínila tzv. koordinační nařízení – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 884/2004 a č. 987/2009, která představují základní, přímo

závazné a nad národní právní předpisy postavené předpisy Společenství koordinující systémy sociálního zabezpečení členských států. Pokud se však nejedná o migrující občany Evropské unie, je nutno vycházet při koordinaci z mezinárodních smluvních dokumentů o sociálním zabezpečení.

7. Krajský soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s.ř.s.) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí žalovaným (§ 75 odst. 1 a 2 s.ř.s.). Soud přitom postupoval podle § 51 odst. 1 s.ř.s. a rozhodl bez nařízení jednání, neboť žalovaná s tímto postupem výslovně souhlasila a žalobce ve stanovené lhůtě nesouhlas s takovým projednáním věci nevyslovil.
8. Ze správního spisu bylo zjištěno, že nemocenské pojištění žalobce u zaměstnavatele EBH -HAUS, s.r.o., se sídlem Ostrava – Kunčice, Lešetínská 27 trvalo od 4. 11. 2010 do 31. 8. 2017. V době od 9. 1. 2017 do 31. 8. 2017 byl žalobce v dočasné pracovní neschopnosti. Na základě žádosti doručené správnímu orgánu 13. 2. 2017 bylo žalobci vyplaceno za období od 23. 1. 2017 do 30. 6. 2017 nemocenské. Ze správního spisu se podává, že od 1. 11. 2016 je žalobce poživitelem slovenského starobního důchodu. Ve správním spise je rovněž odpověď firmy EBH – HAUS s.r.o., zda žalobce této firmě jako svému zaměstnavateli oznámil, že od 1. 11. 2016 pobírá starobní důchod ze Slovenska a kdy toto oznámení obdržel. Uvedená firma správnímu orgánu sdělila, že žalobce skutečnost, že pobírá starobní důchod ze Slovenska svému zaměstnavateli EBH – HAUS s.r.o. vůbec neoznámil. O této skutečnosti se zaměstnavatel dozvěděl od OSSZ Ostrava až dne 28. 8. 2017. Ze správního spisu dále plyne, že žalobci bylo za období od 3. 4. 2017 do 30. 6. 2017 vyplaceno na dávce nemocenského pojištění, a to na nemocenském 67.551 Kč. Oznámení o zahájení správního řízení ve věci vrácení přeplatku na nemocenském za období od 3. 4. 2017 do 30. 6. 2017 ve výši 67.551 Kč bylo žalobci doručeno 5. 9. 2017. Rozhodnutím Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě ze dne 20. 9. 2017 č. j. 48008/106929/17/120/SP byla žalobci uložena povinnost uhradit přeplatek na dávce nemocenského pojištění – nemocenském za období od 3. 4. 2017 do 30. 6. 2017 v celkové výši 67.551 Kč. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, o němž žalovaná rozhodla žalobou napadeným rozhodnutím tak, že odvolání zamítla a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdila. Na tomto místě krajský soud konstatuje, že z celého kontextu odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmé, že se žalovaná vypořádala se všemi odvolacími námitkami žalobce (viz zejména strana 4 napadeného rozhodnutí).
9. Podle ust. § 28 odst. 1 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, nemocenské se poživiteli starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně vyplácí od 15. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo od 15. kalendářního dne nařízené karantény po dobu nejvýše 70 kalendářních dnů, nejdéle však ode dne, jímž skončila doba zaměstnání, jde-li o zaměstnance, popř. skončilo pojištění, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou nebo o zahraničního zaměstnance; v období od 1. 1. 2012 do 31. 12. 2013 se nemocenské poživitelům těchto důchodů vyplácí od 22. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo od 22. kalendářního dne nařízené karantény po dobu nejvýše 63 kalendářních dnů, nejdéle však do dne, jímž skončila doba zaměstnání, jde-li o zaměstnance, popř. skončilo pojištění, jde-li o osobu samostatně

výdělečně činnou nebo o zahraničního zaměstnance. Při více dočasných pracovních neschopnostech v jednom kalendářním roce se nemocenské vyplácí v tomto roce nejvýše po dobu uvedenou ve větě první. Byla-li podpůrčí doba podle věty první a druhé vyčerpána v jednom kalendářním roce, nevzniká nárok na výplatu nemocenského od 1. ledna následujícího kalendářního roku, pokračuje-li dočasná pracovní neschopnost nebo karanténa v tomto následujícím kalendářním roce. Nemocenské podle věty první a druhé však nelze vyplácet déle, než by se vyplácelo podle § 26. Poživatelem starobního důchodu se pro účely věty první a druhé rozumí fyzická osoba, která v době dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény má nárok na výplatu starobního důchodu alespoň po dobu jednoho dne trvání pojištěné činnosti, a to ode dne, kdy nárok na výplatu tohoto důchodu vznikl.

10. Podle ust. § 124 odst. 2 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, pojištěnec je povinen uhradit plátcí dávky přeplatek na nemocenském dále v případě, kdy mu nemocenské bylo vypláceno i v době, kdy mu pro přiznání důchodu uvedeného v § 25 písm. b) nenáleželo, nebo pokud mu bylo nemocenské vypláceno po dobu delší, než je stanoveno v § 28 odst. 1, anebo vznikl-li přeplatek proto, že na nemocenské bylo vypláceno v době, kdy mu v důsledku zpětného přiznání starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně nenáleželo též z důvodů uvedených v § 15 odst. 4 písm. a) a odst. 5 písm. b). Pojištěnec je povinen uhradit plátcí dávky přeplatek na nemocenském dále v případě, kdy mu nemocenské bylo vypláceno v plné výši, i když výše nemocenského náležela ve výši stanovené podle § 31.
11. Podle článku 5 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, nestanoví-li toto nařízení jinak a s ohledem na zvláštní prováděcí předpisy, použije se toto: a) jsou-li podle právních předpisů příslušného členského státu pobírání dávek sociálního zabezpečení a jiného příjmu přiznávány určité právní účinky, příslušná ustanovení těchto právních předpisů se použijí také na pobírání rovnocenných dávek získaných podle právních předpisů jiného členského státu a na příjem získaný v jiném členském státě; b) jsou-li podle právních předpisů příslušného členského státu právní účinky připisovány existenci některých skutečností nebo událostí, přihlíží tento členský stát k podobným skutečnostem nebo událostem, které nastaly v kterémkoli členském státě tak, jakoby k nim došlo na jeho území.
12. Podle článku 4 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, nestanoví-li toto nařízení jinak, požívají osoby, na které se toto nařízení vztahuje, stejné dávky a mají podle právních předpisů kteréhokoliv členského státu stejné povinnosti jako jeho státní příslušníci.
13. Předmětem přezkumu je rozhodnutí o přeplatku na dávce nemocenského pojištění. Odpovědnost za vrácení přeplatku upravuje výše citované ust. § 124 odst. 2 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. V dané věci je nesporné, že žalobce u zaměstnavatele firmy EBH – HAUS s.r.o. při dočasné pracovní neschopnosti vzniklé od 9. 1. 2017 do 31. 8. 2017 uplatnil dávku nemocenského pojištění – nemocenské v období od 23. 1. 2017 do 30. 6. 2017. Dále je mezi účastníky nesporné, že od 1. 11. 2016 žalobce pobíral prostřednictvím Slovenské sociální pojišťovny starobní důchod. Nemocenské bylo žalobci vypláceno za období od 23. 1. 2017 do 30. 6. 2017. Podle

výše citovaného § 28 odst. 1 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, nemocenské se poživateli starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně vyplácí od 15. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti po dobu nejvýše 70 kalendářních dnů, nejdéle však do dne, jímž skončilo zaměstnání, popř. skončilo pojištění. Z tohoto ustanovení zákona pro projednávanou věc plyne, že nárok žalobce na výplatu nemocenského při dočasné pracovní neschopnosti skončil 2. 4. 2017, tj. 70. kalendářní den od 23. 1. 2017. Za situace, kdy žalobci bylo vyplaceno nemocenské i za období od 3. 4. 2017 do 30. 6. 2017 v celkové výši 67.551 Kč, tedy v době po zániku nároku na výplatu nemocenského pojištění, vznikla mu v souladu s ust. § 124 odst. 2 zákona č. 187/2006 Sb., povinnost uhradit plátcí dávky přeplatek na nemocenském v uvedené výši 67.551 Kč. Žalovaná správně zdůraznila, že na danou věc také dopadá nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, přičemž jeho článek 5 stanoví, že pobírání dávek, příjmů v jiném členském státě má v příslušném členském státě stejné účinky, jakoby šlo o odpovídající dávky poskytované dle předpisů příslušného státu, což znamená, že přiznávají-li právní předpisy příslušného členského státu pobírání dávek sociálního zabezpečení či jiného příjmu určité právní účinky, příslušná ustanovení těchto právních předpisů se použijí také na pobírání rovnocenných dávek získaných podle právních předpisů jiného členského státu a na příjem získaný v jiném členském státě. Soud souhlasí se závěrem žalované, že pobírání starobního důchodu je skutečností, která se v českém nemocenském pojištění „asimiluje“, tj. na pobírání slovenského důchodu se nahlíží stejně, jako kdyby důchod náležel z České republiky. Ve vazbě na ust. § 28 odst. 1 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, to znamená, že se pro výplatu nemocenského podle českých právních předpisů považuje za poživatele starobního nebo invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně i poživatel starobního či invalidního důchodu (tomuto důchodu postavené na roveň) ze systému důchodového pojištění států EU. K namítanému diskriminačnímu ustanovení zákona o nemocenském pojištění, kteroužto námitku žalobce vznesl i v průběhu správního řízení ve spojitosti s článkem 5 uvedeného Nařízení č. 883/2004, soud v shodě s žalovaným konstatuje, že při posouzení nároku na dávku nemocenského pojištění jsou orgány sociálního zabezpečení povinny respektovat zákonem stanovené podmínky, a tedy nemohou rozhodnout jinak, než v rámci platné právní úpravy. Krajský soud v podrobnostech odkazuje na velmi detailní argumentaci žalované v napadeném rozhodnutí, neboť s tam uvedenými závěry žalované zcela souhlasí, přičemž žalobní námitky jsou opakováním námitek uplatněných žalobcem v průběhu správního řízení.

14. Se zřetelem k výše uvedenému krajský soud v souladu s ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. žalobu jako nedůvodnou zamítl.
15. O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s.ř.s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť žalobce neměl ve věci úspěch a žalované prokazatelně v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 31. ledna 2019

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně